

Environmentálne indikátory SAŽP – energetika a životné prostredie

Ing. Slávka Štroffeková

Oddelenie hodnotenia životného prostredia

Workshop projektu ODYSSEE – MURE, 14.5.2015 Bratislava

Obsah

- Indikátory a ich význam
- Budovanie environmentálnych indikátorov
- Súčasný systém indikátorov SAŽP
- Správa a prezentovanie indikátorov

Indikátory

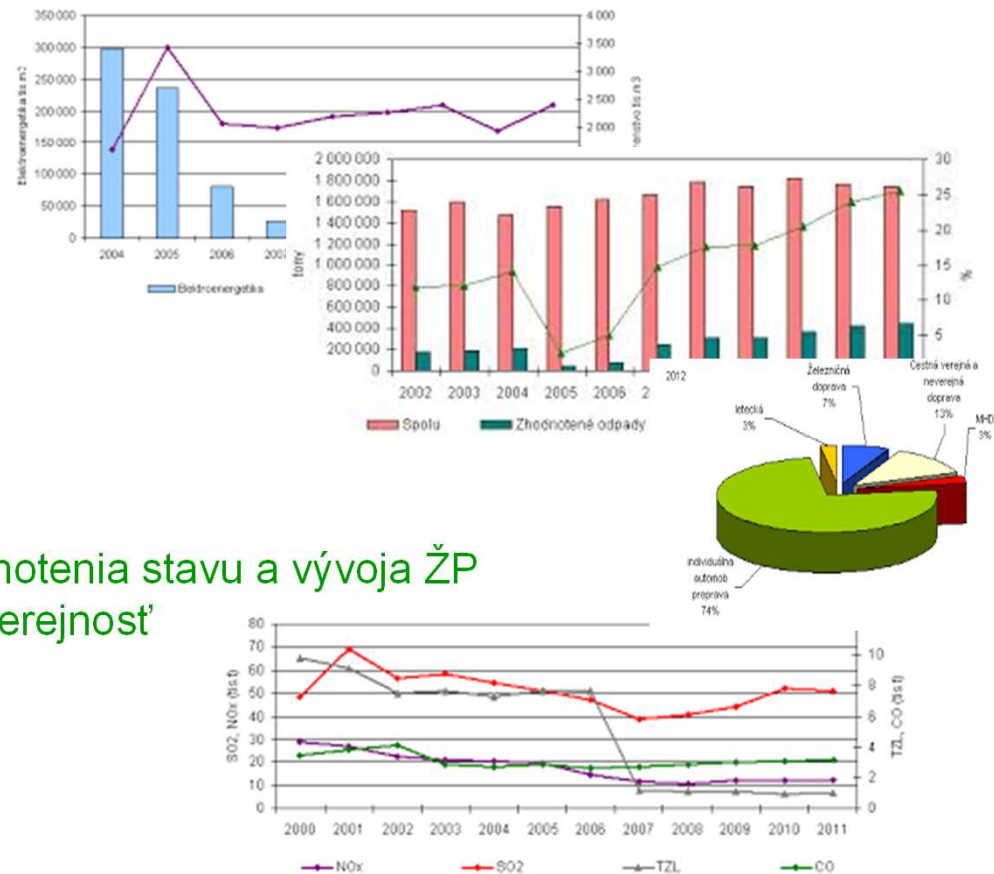
Indikátory (resp. ukazovatele) - merateľné veličiny, poskytujúce informácie o stave, vývoji a trendoch javov a procesov, v kvantitatívnom a kvalitatívnom vyjadrení

Základné kritériá:

- politická relevantnosť
- analytická jednoznačnosť a
- merateľnosť

Environmentálne indikátory

- významný **nástroj** v procese hodnotenia stavu a vývoja ŽP
- **zdroj** informácií o ŽP pre širokú verejnosť

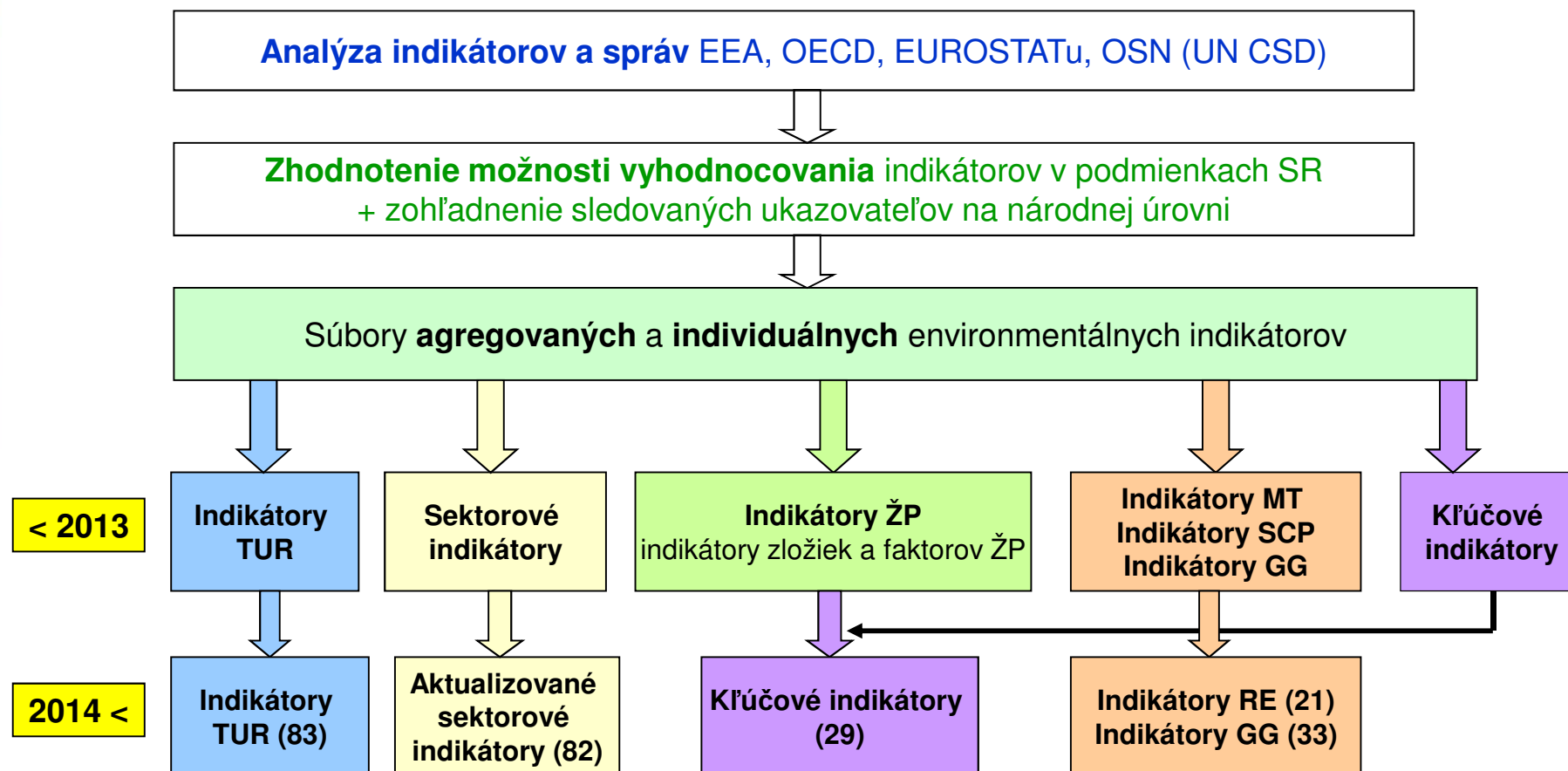
Význam spracovávania indikátorov

Cieľ prác v oblasti environmentálnych indikátorov

- **systematicky vyhodnocovať** plnenie stanovených cieľov a účinnosť prijatých opatrení a dosiahnutého pokroku na národnej úrovni (hodnotenie efektívnosti prijatých dokumentov)
- **zodpovedať na kľúčové otázky** týkajúce sa stavu a vývoja ŽP a byť nástrojom na ich vyhodnotenie v rámci Správ o stave ŽP SR
- **priblížiť verejnosti** komplexnou formou rozhodujúce informácie o ŽP
- zodpovedať na otázky týkajúce sa **medzinárodného porovnania a plnenia požiadaviek** – porovnateľnosť indikátorov v medzinárodnom meradle

Proces výberu indikátorov a budovania indikátorových sád hodnotených v SAŽP

Kľúčové indikátory

- **Prehodnotenie** pôvodného súboru – zodpovedajú na **klúčové otázky** definované v Správe o stave ŽP
- **Výber - nastavenie** reprezentatívnych indikátorov (významný vplyv na ŽP, prioritné témy, národná aj medzinárodná úroveň)
- **Vyhodnotenie** nového súboru kľúčových indikátorov (ročne)
  - vystavené na Enviroportáli (<http://enviroportal.sk/indicator/101>)

Kľúčové indikátory - prehľad

Zložky životného prostredia	Ovzdušie	1.	Emisie znečisťujúcich látok do ovzdušia		
		2.	Kvalita ovzdušia		
	Voda		3.	Využívanie vody	
			4.	Odpadové vody	
			5.	Kvalita povrchových vôd	
			6.	Kvalita podzemných vôd	
			7.	Kvalita pitnej vody	
			8.	Kvalita vôd prírodných kúpalísk	
		Horninové prostredie		9.	Geologické hazardy
				10.	Využívanie nerastných surovín
	Pôda		11.	Využívanie územia	
			12.	Kontaminácia poľnohospodárskych pôd	
			13.	Pôdna reakcia poľnohospodárskych pôd	
			14.	Erózia poľnohospodárskych pôd	
	Rastlinstvo, živočíšstvo a chránené časti prírody		15.	Stav druhov rastlín a živočíchov európskeho významu	
			16.	Stav biotopov európskeho významu	
			17.	Zdravotný stav lesov	
			18.	Chránené územia	
Rizikové faktory v ŽP	Hluk	19.	Hluková záťaž obyvateľstva		
Materiálové toky a odpady	Odpady	20.	Vznik odpadov		
		21.	Zneškodňovanie odpadov		
		22.	Separácia KO a BRO		
		23.	Prúdy odpadov		
	Materiálová náročnosť	24.	Materiálová náročnosť		
Zmena klímy	Zmena klímy	25.	Emisie skleníkových plynov a uhlíková náročnosť		
Nástroje starostlivosti o ŽP	Ekonomické nástroje	26.	Výdavky na ochranu životného prostredia		
		27.	Environmentálne dane		
		28.	Financovanie projektov z OPŽP		
	Environmentálne manažérstvo a audit	29.	Systémy environmentálneho manažérstva		

Sektorové indikátory

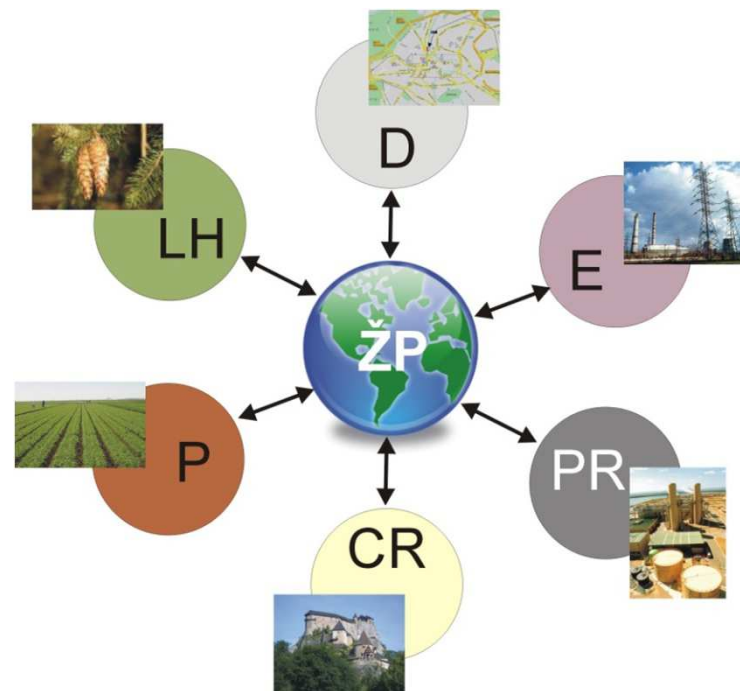
- **Prehodnotenie pôvodného súboru** vo väzbe na národné ciele ako aj medzinárodné hodnotenia a ich vyhodnotenie
- **pravidelné hodnotenie vplyvu** daného sektoru na ŽP
- **podklad pre hodnotenie** stupňa integrácie environmentálnych aspektov do sektorových politík a ich odpočtovanie

- Návrh aktualizovať (vyhodnocovať) indikátory v dvojročnej **periodicite** a publikovanie sektorových indikátorových správ v štvorročnej periodicite

- Vystavené budú na Enviroportáli

Sektory hodnotené v SAŽP

- Doprava
- Energetika
- Priemysel
- Poľnohospodárstvo
- Lesné hospodárstvo
- Cestovný ruch

Štruktúra sektora – agregácia indikátorov

- Trendy sektora relevantné k ŽP
- Interakcie sektora so ŽP (náročnosť sektora na zdroje a vplyv sektora na ŽP)
- Politické, ekonomické a sociálne aspekty

Sektorové indikátory – Energetika

Trendy sektora relevantné k ŽP	Interakcie sektora so ŽP (náročnosť sektora na zdroje a vplyvy sektora na ŽP)	Politické, ekonomické a sociálne aspekty
Hrubá domáca spotreba energie	Emisie skleníkových plynov z energetiky	Obnoviteľné zdroje energie
Konečná spotreba energie	Emisie hlavných znečisťujúcich látok z energetiky	Ceny elektriny a zemného plynu
Výroba a spotreba elektriny	Odpadové vody z energetiky	Náklady na ochranu životného prostredia v energetike
Energetická náročnosť hospodárstva SR	Odpady z energetiky	
Podiel energetiky na tvorbe HDP	Rádioaktívne odpady	

Sektor	Energetika	Priemysel	Doprava	Poľnohosp.	Lesné hosp.	Cestovný ruch
Počet indikátorov	13	11	16	17	16	13

Správa a prezentovanie indikátorov

- pre zlepšenie a zefektívnenie doterajších procesov,
- zabezpečenie užívateľsky prijateľnejšej a funkčne rozšírenejšej ponuky poskytovania informácií:

Informačný systém indikátorov (ISI)

- tvorba a správa environmentálnych databáz
- vývin klientských aplikácií pre
  - zber,
  - editáciu a
  - prezentáciu príslušných údajov, resp. indikátorov
- publikácia indikátorov

Aktualizovaná štruktúra indikátorového listu

Názov indikátora	<u>Metadáta</u>	
Dátum poslednej aktualizácie:	Téma:	
Definícia indikátora:	Jednotka indikátora:	
Relevantnosť indikátora k strategickým, koncepčným a plánovacím dokumentom a ciele vyplývajúce z nich pre problematiku riešenú indikátorom:		
Sumárne zhodnotenie (textová informácia) Kľúčová otázka: ..... Kľúčové zistenie: • ...		
Sumárne zhodnotenie (grafická informácia) ..... zhodnotenie vývoja indikátora v dlhodobejšom časovom horizonte (od r. 1990), strednodobom časovom horizonte (od r. 2000) a medziročné porovnanie s využitím grafického piktogramu		
Zmena od roku 1990	Zmena od roku 2000	Posledná medziročná zmena
Podrobné zhodnotenie (textové a grafické)		
Medzinárodné porovnanie (členské štáty EÚ):		
Kontakt na spracovateľa:		

Aktualizovaná štruktúra indikátorového listu

Metadáta

Definície súvisiace s indikátorom: ...

Metodika: ...

Zdroj dát: ...

Súvisiace indikátory: ...

Príbuzné indikátory v medzinárodnom meradle: ...

Odkazy k problematike: ...

Prezentácia indikátorov

Admin - 0 > breadcrumb.lini x Enviroportál - Životné prost... x

www.enviroportal.sk/indikator/detail?id=683

Applikácie Gmail - Doručená pošt... Intranet pre SAŽP - ... Enviroportal.sk - Infor... ISSP - Hlavná stránka EUR-Lex BBC - BBC World Servi... SS Imported From Firefox Admin Administračný p...

Environmentálne témy Agendy Informačné a monitorovacie systémy ŽP Dokumenty Videotéka Pýtate sa

Zoznam indikátorov

- Kľúčové indikátory
- Sektorové indikátory
- Priemyselná výroba
- Energetika
- Trendy sektora relevantné k ŽP
- Interakcie sektora so ŽP (náročnosť sektora na zdroje a vplyvy sektora na ŽP)
- Politické, ekonomické a sociálne aspekty
- Doprava
- Poľnohospodárstvo
- Lesné hospodárstvo
- Cestovný ruch
- Indikátory TUR
- Indikátory zeleného rastu
- Indikátory efektivity zdrojov

Konečná energetická spotreba [Tlačíť](#)

📅 **Dátum poslednej aktualizácie:** 05.02.2015

Téma

Energetika

Značky

Energetika Obnoviteľné zdroje energie Klimatické zmeny Emisie

Jednotka indikátora

TJ, GJ/obyv.

Metadáta

Definícia Indikátora

Indikátor popisuje vývoj konečnej energetickej spotreby (KES), konečnú energetickú spotrebu na obyvateľa a vývoj konečnej energetickej spotreby v sektoroch hospodárstva SR - priemysel, doprava, pôdohospodárstvo, obchod a služby a domácnosti.

Väzba indikátora k rozvojovým dokumentom a cieľom

Kľúčová otázka

Klesá konečná energetická spotreba v SR ?

Kľúčové zistenia

- Konečná energetická spotreba (KES) v SR mala od roku 2001 do roku 2013 s miernymi výkyvmi **klesajúci priebeh**. V roku 2013 konečná energetická spotreba dosiahla hodnotu 398,577 PJ a v porovnaní s rokom 2001 **klesla o cca 10,3 %**. V porovnaní s rokom 2012, kedy bola konečná energetická spotreba na najnižšej úrovni za celé sledované obdobie, narastla spotreba medziročne o 5,1 %.
- Za obdobie rokov 2001 - 2013 **najvýraznejšie poklesla konečná energetická spotreba tuhých palív**, ktorých podiel v roku 2013 bol na úrovni 5,4 % z celkovej KES. Klesajúci trend bol aj pri teple a plyných palivách, ktoré mali napriek tomu v roku 2013 najvyšší podiel na KES (35,9 %). Naopak najvýraznejší nárast v sledovanom období zaznamenali OZE a odpady, ktorých konečná energetická spotreba narastla za sledované obdobie o viac ako polovicu a v roku 2013 bol podiel OZE na úrovni 4,3 %. Miernejší rastúci trend bol dosiahnutý pri kvapalných palivách s podielom 23,9 % v roku 2013.
- **Konečná energetická spotreba na obyvateľa** má za obdobie rokov 2001 - 2013 **klesajúci trend** a v roku 2013 bola na úrovni 73,69 GJ na obyvateľa.
- Spomedzi sektorov mal v roku 2013 **najväčší podiel** na konečnej energetickej spotrebe **priemysel** s 32,5 %, nasledovaný sektormi: doprava (22,9 % podiel), domácnosti (22,6 % podiel) a obchod a služby (20,7 % podiel). Najnižší, len 1,4 % podiel mal sektor pôdohospodárstvo. Medziročne došlo v roku 2013 v porovnaní s predchádzajúcim rokom k nárastu KES v sektoroch obchod a služby, domácnosti a doprava. Za celé sledované obdobie **2001 - 2013 bol stúpajúci trend v sektore doprava** (nárast o 48,1 %). KES v **ostatných sektoroch** mala od roku 2001s miernymi výkyvmi **klesajúci trend**.

Zmena od roku 1990	Zmena od roku 2000	Posledná medziročná zmena	Pokrok pre dosiahnutie konkrétného stanoveneho cieľa
-	😊	😞	😞
Došlo k zmene metodiky a údaje sú navzájom neporovnateľné.	Od roku 2001 klesla konečná energetická spotreba.	Medziročne došlo k nárastu konečnej energetickej spotreby aj konečnej energetickej spotreby na obyvateľa.	Predpokladá sa dosiahnutie cieľa úspor energie do roku 2020 iba vo výške 84 % z celkového národného indikátového cieľa úspor energie v KES.

Enviroportal.sk - Infor... ISSP - Hlavná stránka EUR-Lex BBC - BBC World Servi... SS Imported From Firefox Admin Administračný p...

Zmena od roku 2000	Posledná medziročná zmena	Pokrok pre dosiahnutie konkrétného stanoveneho cieľa
😊	😞	😞
Od roku 2001 klesla konečná energetická spotreba.	Medziročne došlo k nárastu konečnej energetickej spotreby aj konečnej energetickej spotreby na obyvateľa.	Predpokladá sa dosiahnutie cieľa úspor energie do roku 2020 iba vo výške 84 % z celkového národného indikátového cieľa úspor energie v KES.

Konečná energetická spotreba

Konečná energetická spotreba na obyvateľa

Výstupy

www.enviroportal.sk

Indikátory

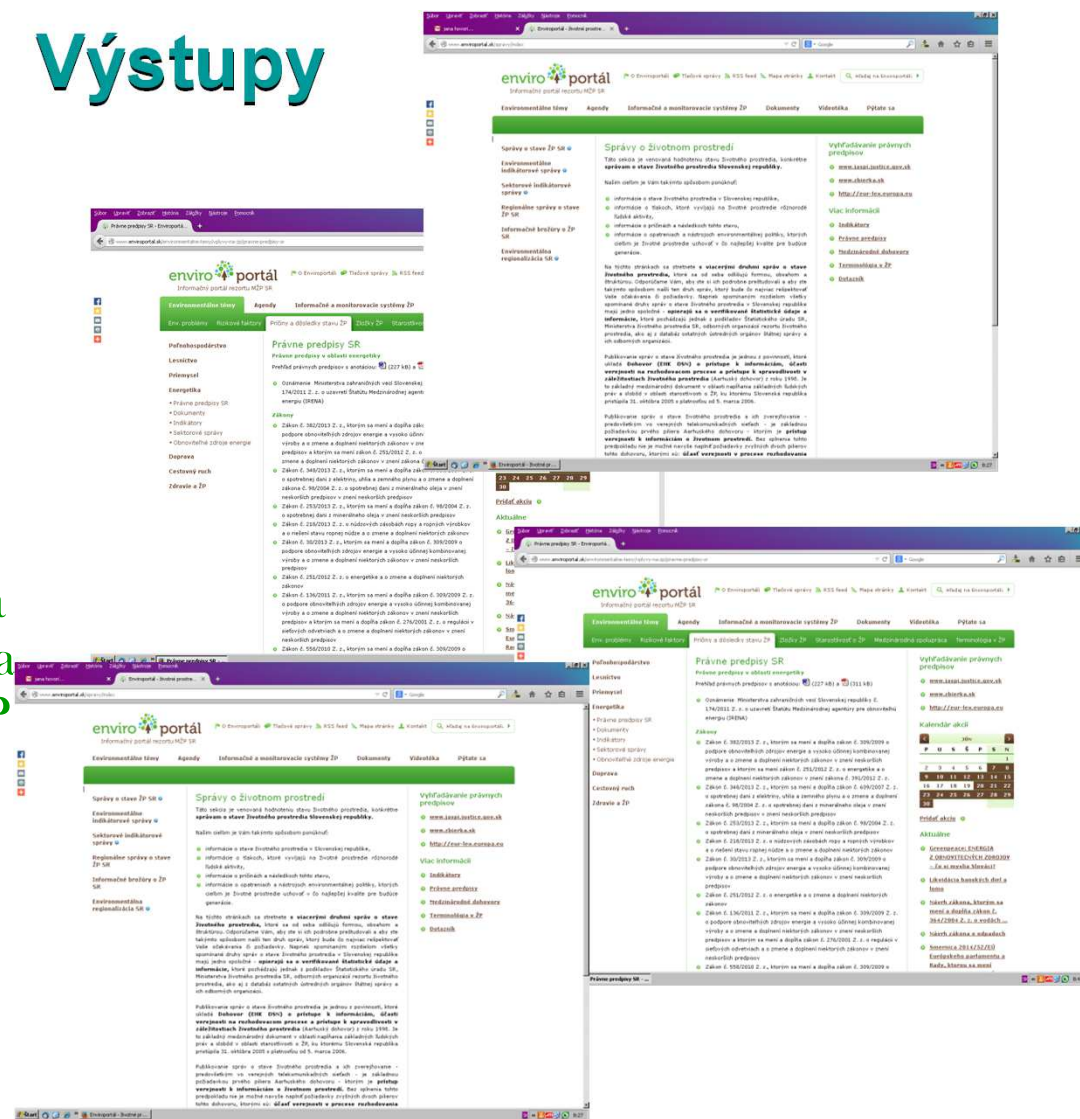
Správy o stave životného prostredia SR

Indikátorové správy zložiek ŽP

Sektorové indikátorové správy

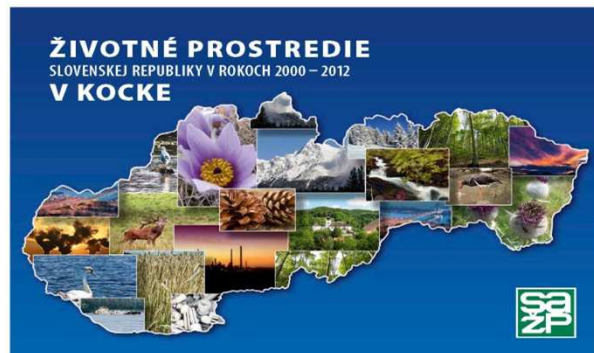
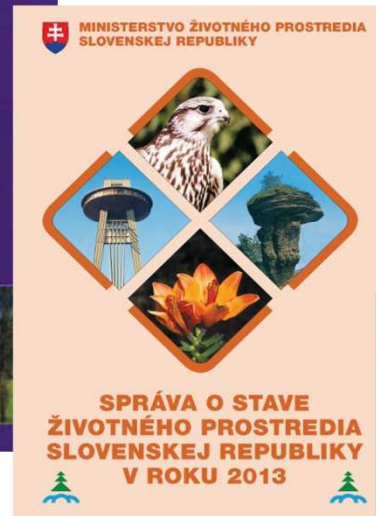
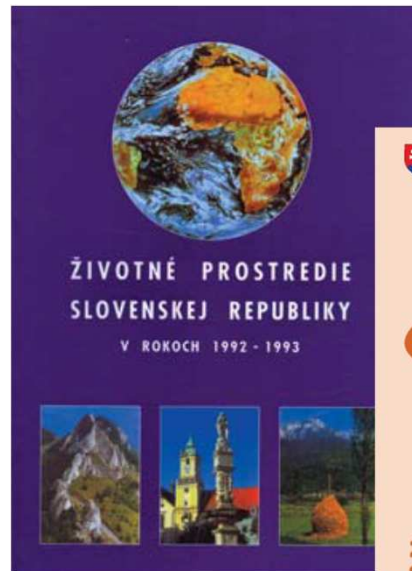
Informačné brožúry

Evidencia právnych predpisov a strategických dokumentov za jednotlivé zložky, faktory ŽP a vybrané sektory

Výstupy

Ďakujem za pozornosť

slavka.stroffekova@sazp.sk

SLOVENSKÁ AGENTÚRA
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVAK ENVIRONMENT AGENCY